

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Predsednik Državnega sveta

Številka: 00202-4/2015/11

Datum: 28. 8. 2015

DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	28-08-2015
Šifra:	210-0115-215
Povezava:	010-0415-0
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

Na podlagi 98. člena Poslovnika državnega sveta (Uradni list RS, 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) vam pošiljam:

– Odgovor na vprašanje državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag., glede celovite ureditve zakonodaje, ki bi razrešila probleme, povezane z obratovanjem rudnikov in površinskih kopov – kamnolomov, ter dokončno in dolgoročno uredila stanje glede pridobivanja dovoljenj in rudarskih pravic,

ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 50. redni seji dne 28. avgusta 2015.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga: 1

Številka: 00202-4/2015/9

Datum: 28. 8. 2015

Odgovor na vprašanje državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag., glede celovite ureditve zakonodaje, ki bi razrešila probleme, povezane z obratovanjem rudnikov in površinskih kopov – kamnolomov, ter dokončno in dolgoročno uredila stanje glede pridobivanja dovoljenj in rudarskih pravic

Državni svet je Vladi Republike Slovenije v proučitev poslal vprašanje državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag., v katerem ta vlado sprašuje, ali načrtuje celovito ureditev zakonodaje, ki bi razrešila probleme, povezane z obratovanjem rudnikov in površinskih kopov – kamnolomov, ter dokončno in dolgoročno uredila stanje glede pridobivanja dovoljenj in rudarskih pravic.

Vlada pritrjuje ugotovitvam g. Matjašiča, da je spreminjanje zakonodaje v zadnjih letih zainteresiranim pravnim in fizičnim osebam ter vsakokratnemu ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, prineslo kar nekaj težav pri pridobivanju oziroma podeljevanju pravic na področju rudarstva. Z Zakonom o rudarstvu iz leta 1999 (Uradni list RS, št. 56/99; v nadaljnjem besedilu ZRud) se je najprej uvedlo rudarsko pravico in koncesijo, ki so ju sicer imetniki pravnomočnih dovoljenj za raziskovanje in izkoriščanje lahko pridobili na poenostavljeni način, vendar pa je bila njuna pridobitev pogoj za nadaljevanje izvajanja dejavnosti. Posledično je pravni ali fizični osebi, ki si na podlagi takšnega dovoljenja rudarske pravice ni pridobila, pravica za raziskovanje oziroma izkoriščanje mineralne surovine prenehala. Pri tem pa zakon pa ni vseboval učinkovitih rešitev za sanacijo takšnih površinskih kopov.

Drastične spremembe je na področje rudarstva prinesel Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 61/10 (62/10 – popr.), ki se je začel uporabljati 1.1.2011. Posebej izpostavljamo, da je pri pripravi predloga zakona sodelovala vsa zainteresirana strokovna javnost s področja rudarstva in drugih področij, na katere ta dejavnost vpliva. Zakon je spremenil precej pojmov, ki so bili tedaj močno usidrani med rudarsko strokovno javnostjo, kar je povzročilo zmedo v strokovnem sporazumevanju in razumevanju predpisov. Poleg tega je zakon namesto koncesije za raziskovanje uvedel dovoljenje za raziskovanje, namesto dovoljenja za izkoriščanje pa potrjevanje t.i. rudarskih projektov za pridobitev koncesije za izkoriščanje v okviru postopka sklepanja koncesijske pogodbe. Pristojnost za izdajo dovoljenj za raziskovanje in potrjevanje rudarskih projektov za pridobitev koncesije za izkoriščanje je zakon v celoti prenesel na ministrstvo, pristojno za rudarstvo (po starem zakonu so za večino mineralnih surovin dovoljenja izdajale upravne enote). Nadalje zakon ni vseboval prehodnih določb, na podlagi katerih bi bilo mogoče nadaljevati z reševanjem prejetih vlog za pridobitev rudarskih pravic po do tedaj veljavnem zakonu, zato so se vsi postopki morali začeti reševati po novem zakonu, nekaterih že pridobljenih pravic pa sploh ni bilo mogoče uveljavljati v povsem drugače zasnovanih postopkih. Zakon tudi ni jasno navedel, kakšni so pogoji za pridobitev določenih pravic in kakšna mora biti vsebina vloge, ampak je to posredno izhajalo iz določb različnih členov zakona. Dodatne težave

so prinesle določbe, ki so urejale nekatera področja v različnih delih zakona na različen način. Vse to je prineslo precejšen zastoj pri podeljevanju rudarskih in drugih pravic na področju rudarstva.

Navedene težave so se v mejah dopustnega poseganja v zakon (dovoljeno spreminjanje največ 1/3 členov) v veliki meri odpravile, tako da postopki na področju rudarstva tekoče potekajo. Je pa opaziti porast pritiskov nekaterih pravnih in fizičnih oseb k pridobitvi rudarskih pravic na zemljiščih, kjer je to v nasprotju s prostorskimi akti, Državno rudarsko strategijo, predpisi s področja varstva okolja, ohranjanja narave in drugimi predpisi.

Glede postopkov podaljševanja rudarskih pravic, kateri naj bi bili po mnenju g. Matjašiča med najbolj problematičnimi, vlada ugotavlja, da so z veljavnim Zakonom o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1) ustrezno urejeni, kar sta potrdila tudi Državni svet in Državni zbor s sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 111/13; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1C). Zakon namreč jasno opredeljuje pogoje in način podaljšanja rudarske pravice za izkoriščanje. Tako zakon določa, da se čas veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje lahko podaljša pod pogoji, da:

- je bila vloga za podaljšanje rudarske pravice vložena najmanj šest mesecev pred potekom časa, za katerega je bila koncesijska pogodba sklenjena,
- na pridobivalnem prostoru še obstajajo zaloge mineralne surovine,
- koncesionar izpolnjuje pogoje za nosilca rudarske pravice za izkoriščanje,
- ima koncesionar na zemljiščih, ki so predmet podaljšanja rudarske pravice, pravico izvajati rudarska dela na zemljišču ter ima soglasja morebitnih drugih imetnikov pravic na teh zemljiščih za podaljšanje rudarske pravice,
- je pridobivalni prostor skladen z dokumenti urejanja prostora,
- s koncesijskim aktom določena skupna količina mineralne surovine, za katero se je podelila rudarska pravice, še ni izkoriščena,
- s podaljšanjem ne bo prekoračen rok iz 3. točke 37. člena tega zakona,
- je bila na pridobivalnem prostoru izvedena predpisana sprotne sanacija zemljišč, degradiranih zaradi rudarskih del.

Pogoji za podaljšanje rudarske pravice so razumljivi in logični ter usklajeni z drugimi predpisi in koncesijsko pogodbo. Tako sicer drži ugotovitev g. Matjašiča, da starejše koncesijske pogodbe določajo, da je koncesijsko pogodbo mogoče podaljšati, če za to obstoji soglasje obeh pogodbenih strank, vendar pa je ZRud-1 jasno določil, v katerih primerih je zavrnitev podaljšanja možna, tako da ministrstvo nima diskrecijske pravice, da bi koncesionarju, ki pogoje izpolnjuje, podaljšanje zavrnila.

Iz navedenega izhaja, da ne drži navedba g. Matjašiča, da se za podaljšanje koncesije ne predvideva, da bi se izvedel kakšen poseben postopek, ampak da je za podaljšanje potrebno zgolj skleniti pogodbo. Državni svetnik v obrazložitvah že sam ugotavlja, da koncesijski akt za konkretne primere določa, da se rudarska pravica lahko podaljša na način in pod pogoji, kot je bila podeljena. Pogoji za podelitev rudarske pravice in s tem tudi za njeno podaljšanje izhajajo iz samega zakona (ZRud, ZRud-1...), koncesijskega akta in koncesijske pogodbe, vključujejo pa pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar ter pogoje, ki jih mora izpolnjevati pridobivalni prostor. Eden od pogojev za podelitev rudarske pravice in njeno podaljšanje je skladnost raziskovanja oziroma izkoriščanja mineralne surovine na konkretnem območju s prostorskimi akti. V ZRud-1 je ta zahteva opredeljena kot skladnost pridobivalnega prostora z dokumenti urejanja prostora. Povsem razumljivo je namreč, da je rudarsko pravico mogoče pridobiti le na zemljiščih, ki so po namenski rabi opredeljena za namen izkoriščanja določene vrste mineralne surovine, ne pa na zemljiščih, ki so po namenski rabi opredeljena npr. kot gozd ali kmetijsko zemljišče.

Zato je neutemeljena trditev g. Matjašiča, da zakonodaja ni naložila obveznosti, da se morajo »za vse rudnike – kamnolome izdelati prostorski načrti in občinski podrobni načrt (OPN in OPPN)« ter da »zato večina rudniki tudi nimajo izdelane prostorske dokumentacije«. ZRud in ZRud-1 namreč izrecno določata, da je eden od pogojev za podelitev rudarske pravice in koncesije skladnost s prostorskimi akti. Izjema so le nekateri pridobivalni prostori, za katere sta bili rudarska pravica in koncesija podeljeni na podlagi 105. člena ZRud, torej imetnikom pravnomočnih dovoljenj za raziskovanje oziroma izkoriščanje mineralnih surovin. Vendar je bil v teh primerih s koncesijsko pogodbo jasno določen petletni rok za prilagoditev poslovanja določbam ZRud, okoljevarstvenim zahtevam in vzpostaviti monitoringa izvajanja rudarskih del (13. člen koncesijske pogodbe). Poleg tega je že takratni ZRud predpisal obvezno izdelavo Državnega programa gospodarjenja z mineralnimi surovinami ter določil, da je:

- splošni načrt gospodarjenja z mineralnimi surovinami strokovna podlaga za izdelavo prostorskih sestavin planskih aktov države in lokalne skupnosti,
- načrt gospodarjenja s posameznimi mineralnimi surovinami strokovna podlaga za izdelavo prostorskega izvedbenega načrta, in
- prostorski izvedbeni načrt podlaga za izdajo dovoljenja za poseg v prostor z namenom raziskovanja in izkoriščanja mineralnih surovin na podlagi določb zakona, ki ureja naselja in druge posege v prostor.

Podobno ZRud-1 določa, da vlada sprejme Državno rudarsko strategijo, ki je strokovna podlaga pri izdelovanju in sprejemanju dokumentov urejanja prostora, ter da samoupravne lokalne skupnosti morajo za svoja območja izdelati rudarsko-geološke študije in na njihovi podlagi, skladno z državno rudarsko strategijo, v svojih razvojnih dokumentih načrtovati potrebe in način oskrbe z mineralnimi surovinami in jih vključevati v prostorske akte, namenjene rudarstvu.

Razlogov, zakaj nekatere občine kljub prekoračitvam vseh rokov še vedno niso sprejele ustreznih občinskih prostorskih načrtov (OPN), zakaj niso sprejele občinskih podrobnih prostorskih načrtov (OPPN) in zakaj nekaterim koncesionarjem tudi po 15 letih od pridobitve rudarske pravice in koncesije svojega poslovanja ni uspelo prilagoditi predhodno navedenim zahtevam ni mogoče iskati v zakonodaji. Še zlasti, ker občinam izdelave OPPN ni mogoče naložiti (izdeluje se na pobudo in s financiranjem s strani zainteresirane pravne ali fizične osebe) in ker je večina koncesionarjev svoje poslovanje prilagodila določbam predpisov že v pogodbeno določenem petletnem roku.

Kljub temu je Državni zbor v letu 2012 sprejel Zakon o dopolnitvi Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 57/12; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1B), na podlagi katerega je bila vsem navedenim koncesionarjem podaljšana rudarska pravica do 31.12.2013 brez izpolnjevanja kakršnikoli pogojev, podobno pa jim je bila rudarska pravica na podlagi 62. člena ZRud-1C podaljšana do 31. 12 2015, z možnostjo podaljšanja do 31. 12. 2016. Pri tem zgolj omenjamo, da je bil predlog vlade z dne 23. 10. 2013, da se z zakonom uredi podaljšanje rudarske pravice in koncesije brez izpolnjevanja pogojev iz prostorskega akta do 31. 12. 2018, s čemer se Državni zbor ni strinjal. Po 31. 12. 2016 tako podaljšanje rudarske pravice brez izpolnjevanja pogoja skladnosti s prostorskimi akti ne bo več mogoče. Razlog je predvsem v zagotavljanju ustavno določene enake obravnave pred zakonom in v tem, da imajo nekatere občine v svojih prostorskih aktih izrecno opredeljeno, do katerega roka se morajo območja kamnolomov sanirati in vzpostaviti pogoji za drugačno rabo zemljišča (industrijske ali obrtne cone, stanovanjska gradnja ipd.). Z zakonskim poseganjem v rabo prostora mimo določil prostorskih aktov občin se namreč občinam ne samo posega v pravico odločanja o rabi prostora, ampak tudi povzroča škoda, saj so se nekatere občine pogodbeno zavezale, da bodo investitorjem od določenega datuma dalje zagotovile drugačno rabo prostora.

Glede predloga g. Matjašiča, da naj se evidentirajo vsi obstoječi kamnolomi in da se glede na stanje na terenu temu ustrezno prilagodi zakonodaja pojasnujemo, da je v Republiki Sloveniji trenutno 223 pridobivalnih prostorov s koncesijo in 151. koncesionarjev, medtem ko naj bi po navedbah Zveze ekoloških gibanj Slovenije bilo ta čas v Sloveniji med 7000 in 8000 manjših in večjih nelegalnih, zapuščenih in okoljsko problematičnih kamnolomov, peskokopov in gramoznic.

Na nivoju države je že v letu 1992 pristopil k sistematičnemu evidentiranju površinskih kopov takratni Geološki zavod Ljubljana. Od takrat pa do danes je bilo po podatkih Geološkega zavoda Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GeoZS) pregledanega 57% ozemlja Republike Slovenije, in sicer njen južni in zahodni del. Od leta 1998 dalje financira izvajanje naloge vsakokratno ministrstvo, pristojno za rudarstvo kot eno od nalog po programu dela GeoZS za potrebe ministrstva. Nalogo zaradi finančnih omejitev na GeoZS izvaja ena oseba, ki najprej na topografskih kartah in digitalnih ortofoto posnetkih preveri vidne in možne lokacije aktivnih in opuščenih površinskih kopov, nato pa na terenu poišče, pregleda in izdela poročilo za vsako lokacijo posebej.

Na pregledanem ozemlju posameznih občin so bili ovrednoteni površinski kopi tehničnega kamna in ostalih surovin za gradbeništvo (ocena stanja obstoječih in potencialnih nahajališč, primerjalne vrednosti po naravnih danostih), prikazane so možnosti ekonomskega izkoriščanja in vplivi na okolje. Rezultati raziskav so podani v letnih poročilih. Izdelana kartografska dokumentacija vsebuje digitalizirane geološke karte merilu 1:50.000, nahajališča pa so prikazana na kartah v merilu 1:25.000. Vsaka lokacija je opredeljena glede na trenutno stanje: aktivno, občasno aktivno, izkoriščeno, opuščeno, potencialno, sanirano, samozaraščeno, samosanirano, neraziskano ali zaprto. Rezultati so med drugim podlaga in pomoč pri prostorskem načrtovanju in razvoju posameznih občin (v prihodnosti tudi pokrajin) pri zagotavljanju zadostne surovinske baze za gradbeništvo.

Na do sedaj pregledanih 57 % ozemlja Republike Slovenije je bilo evidentiranih skupaj 2252 prej naštetih lokacij, od katerih je 460 aktivnih ali občasno aktivnih. V letu 2015 se bodo terensko pregledale občine Železniki, Gorenja vas-Poljane, Žiri in Škofja Loka, ustrezno obdelali zbrani podatki in vnesli v podatkovno bazo nahajališč mineralnih surovin.

Na področju rudarstva se na pristojnem ministrstvu, ob sodelovanju pristojnih inšpekcijskih služb sistematično evidentirajo postopki povezani z obratovanjem rudnikov in površinskih kopov – kamnolomov. Kot izhaja iz zapsanega so postopki pridobivanja rudarskih pravic vezani tudi na prostorsko načrtovanje posameznih občin. Ocenjujemo, da s spremembo zakonodaje na področju rudarstva, ne bi mogli učinkoviteje urediti podeljevanja rudarskih pravic ne, da bi posegli tudi na področje rabe prostora in tako zaobšli določila prostorskih aktov občin.